

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Peutercentrum 't Eigenwijsje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 6 juni 2019

Samenvatting

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 13 mei 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang 't Eigenwijsje. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang en kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Deze peuteropvang maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het de peuteropvang en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers goed rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op de peuteropvang aandacht voor een aantrekkelijke en spel uitlokkende inrichting van de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen op ongedwongen wijze mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes, rekening houdend met het ontwikkelingsniveau van de kinderen. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers

Kinderopvangorganisatie: Stichting Spelenderwijs

LRK-nummer: 125131094

Totaal aantal doelgroeppeuters: 9

gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. Daartoe werken ze ook intensief samen in het koppel met de basisschool. De samenwerking met andere hulp- en zorgorganisaties verloopt naar wens.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

De leiding van het kinderdagverblijf brengt niet in beeld of de peuters zich op groepsniveau voldoende ontwikkelen voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan.

De leiding van het kinderdagverblijf onderzoekt nog te weinig of de kwaliteit van de voorschoolse educatie overeenkomt met de ambities. Mede daarom kan de leiding van de peuteropvang de gemeente te weinig informeren en onderbouwen over wat er goed of niet goed gaat in de voorschoolse educatie.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	8
4.	Reactie van de houder	13

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuteropvang 't Eigenwijsje.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, zorgcoach en locatiemanagers. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager en vertegenwoordiger namens de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het

onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
  - V Voldoende
  - G Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuteropvang 't Eigenwijsje.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang 't Eigenwijsje als van wisselend niveau. Drie standaarden binnen het kwaliteitsgebied 'Ontwikkelingsproces' zijn als 'goed' gewaardeerd, de vierde standaard als 'voldoende'. De 'Ontwikkelingsresultaten' waarderen we als 'kan beter'. In het kwaliteitsgebied 'Kwaliteitszorg en ambitie' waarderen we de Kwaliteitscultuur als 'goed' en de overige twee standaarden als 'kan beter'.

Context

Peuteropvang 't Eigenwijsje is één van de vier peuteropvangvoorzieningen binnen de gemeente Beek (L). Twee jaar geleden is deze peuteropvang onderdeel geworden van Stichting Spelenderwijs.

't Eigenwijsje is gehuisvest in het gebouw van basisschool St. Martinus. In de peuteropvang wordt gedurende vijf dagdelen voorschoolse educatie aangeboden. Tijdens het onderzoek staan 15 peuters ingeschreven in de leeftijd van 2 tot 4 jaar, waarvan 9 peuters een vve-indicering hebben.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 25 juni 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

Er is geen aanleiding voor vervolgtoezicht. Peuteropvang 't Eigenwijsje valt onder het reguliere vve-toezicht.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuteropvang 't Eigenwijsje.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>ℓ</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			<i>ℓ</i>
OP6 Samenwerking			<i>ℓ</i>

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als goed.

De pedagogisch medewerkers van de peuteropvang gebruiken een integrale vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. Daarnaast verzorgen zij een aanvullend programma voor gezond bewegen en eten. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Dat blijkt onder meer uit de uitwerkingen en evaluaties van de afzonderlijke thema's. Het aanbod bereidt de peuters goed voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. Afhankelijk van de thema-onderwerpen worden sommige spel- en leermaterialen zelfs speciaal geselecteerd of zelf gemaakt.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument, dat nu voor het tweede jaar in gebruik is. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt

de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. Deze afstemming is per subgroep (basis, intensief, verdiept) nader uitgewerkt in elk thema. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op drie vaste momenten in de peuterperiode met ouders. Momenteel is de administratieve transitie gaande van de nu nog gangbare 'losse' aantekeningen van de pedagogisch medewerkers naar een meer gestandaardiseerde en toegankelijker notatiewijze, waarin zichtbaar hoe signalen vanuit observaties vertaald worden naar acties. In de praktijk gebeurt al veel, maar dat is niet altijd in het zorgsysteem terug te vinden.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de observant van de voorschool het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als goed.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een aangenaam en tegelijkertijd stimulerend klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn en de autonomie van de peuters wordt gerespecteerd. Zij werken opbrengstgericht en stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de peuters activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over het dagdeel verdelen en dat de tijd effectief wordt benut. De pedagogisch medewerkers stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende werkvormen. Zij gaan actief na of peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben. Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie, zowel interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als interactie tussen peuters onderling. Tot slot geven de pedagogisch medewerkers de peuters inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces, zowel direct als tijdens het evaluatiemoment op de mat.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als goed.

De leiding van de peuteropvang en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

De peuteropvang en de basisschool werken bovendien aan een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Zo vinden er gezamenlijke activiteiten met de peuters en kleuters plaats. In het 'uitvoerend koppeloverleg' werken de peuteropvang en basisschool aan gezamenlijk ouderbeleid, vroegsignalering van kinderen met extra ontwikkelingsbehoeften en aan afstemming van elkaars pedagogisch-educatief handelen door middel van wederzijdse groepsbezoeken.

De peuteropvang ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen of een logeerpartij van de pop Puk. Zij informeren ouders voldoende over het thema, door middel van themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen. De ouders met wie we gesproken hebben, zijn tevreden over de wijze waarop de peuteropvang met hun kind omgaat en de ouders als educatief partner benaderd en informeert.

De samenwerking met ketenpartners, zoals het consultatiebureau en schoolmaatschappelijk werk, verloopt naar wens en de pedagogisch medewerkers weten ook hoe en wanneer ze deze kunnen inschakelen.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als kan beter. De pedagogisch medewerkers hebben hoge verwachtingen van de

voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. Per peuter brengen zij in beeld welk ontwikkelingsniveau is behaald.

De leiding en de medewerkers hebben echter nog geen expliciete doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden gesteld, passend bij de kenmerken van de kindpopulatie, aan het eind van de peuterperiode. De individuele kindgegevens worden ook nog niet gebundeld om op zaalniveau conclusies te kunnen trekken. Daardoor weet de peuteropvang niet of genoeg (doelgroep)peuters zonder, of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan en of dit het gevolg is van de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	●		
KA2 Kwaliteitscultuur			✓
KA3 Verantwoording en dialoog	●		

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als kan beter.

De houder van de peuteropvang heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Peuteropvang 't Eigenwijsje heeft in het halfjaarlijkse pedagogisch werkplan verwoord welke kwaliteit ze binnen het pedagogisch-educatief handelen wil realiseren. Wat nog niet gebeurt, is het zelf onderzoeken of deze beschreven kwaliteit in de praktijk ook wordt gerealiseerd. Met de peuteropvang zijn verschillende manieren verkend waarop dat zou kunnen gebeuren.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als goed.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken. Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. Daarnaast is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse

educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. Ze staan open voor goede praktijken van andere locaties en nemen deze, ondersteund met steekhoudende argumenten, vlot over. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als kan beter.

De leiding van de peuteropvang verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij vooral nog over kwantitatieve gegevens, zoals over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad.

We zien ook dat de voorschool de oudercommissie betreft bij de ontwikkeling (lees: de praktische consequenties) van haar beleid. De leiding van de peuteropvang bespreekt met de gemeente regelmatig haar ambities en welke inspanningen ze daarvoor verricht. Omdat er nog geen onderzoeksgegevens beschikbaar zijn over de kwaliteit van voorschoolse educatie, kan nog niet gesproken worden over de effecten van het gevoerde beleid. Dat maakt een kwaliteitsdialoog met de gemeente of andere belanghebbenden lastig.

Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

De reactie geldt voor deze en nog twee andere geïnspecteerde locaties.

Ontwikkelingsproces:

De inspectie van 13 mei 2019 heeft aangetoond dat de kwaliteit in het ontwikkelingsproces voldoende tot goed is gebleken. Dit bevestigt de kwaliteit en professionaliteit van onze medewerkers in de VVE groepen. Spelenderwijs zal blijven inzetten op persoonlijke coaching en scholing van de medewerkers om minimaal dit niveau te handhaven.

Ontwikkelingsresultaten voorschoolse educatie:

Met het door Spelenderwijs ontwikkelde kindvolgsysteem wordt ieder kind gevolgd in zijn totaalontwikkeling. Het systeem is echter geen volledige monitor. Op individueel niveau zijn de resultaten van twee jaar VVE goed meetbaar. Het ontbreekt momenteel aan groepsresultaten. Met de gemeente wordt onderzocht op welke wijze de groepsresultaten en opbrengsten gevolgd kunnen worden. Deze groepsresultaten dienen bij te dragen aan een passend aanbod.

Kwaliteitszorg en ambitie:

Spelenderwijs heeft haar ambities op het gebied van VVE onvoldoende helder beschreven. De visie op VVE zal verder uitgewerkt worden met de ambities op locatie en organisatieniveau. De ouders zijn de partner voor Spelenderwijs in het realiseren van een volledig VVE aanbod. Zij zullen bij het uitwerken van de ambities een actieve rol krijgen (middels bijvoorbeeld een klankbordgroep maar ook zal Spelenderwijs de mogelijkheden van VVE thuis opnieuw onderzoeken en waar mogelijk in zetten). Om de samenwerking met ouders te verbeteren wordt er tevens op organisatie niveau het "ouderbeleid VVE" ontwikkeld verder ontwikkeld. Dit beleid zal lokaal uitgewerkt worden in afstemming met het onderwijs.

Spelenderwijs gaat samen met de gemeente verder bespreken welke lange termijn doelen op het gebied van VVE gesteld worden. Deze lange termijn doelen worden vertaald naar concrete doelen op korte (jaar) termijn.

Om de kwaliteitszorg te kunnen monitoren en evalueren stelt Spelenderwijs dat allereerst de basiskwaliteit waaraan de opvang voldoet (dient te voldoen) helder beschreven te worden. In de organisatievisie geeft Spelenderwijs aan expert te zijn op het gebied van VVE. Wat hiermee bedoelt wordt en hoe deze ambitie geborgd wordt zal nader concreet uitgewerkt worden.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

